

PC-16080002030401 Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

May/June – 2018

Advanced Cost & Financial Accounting

(GRP.1 - ACC)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) જરૂરી ગણતરીઓ દર્શાવો.

- ૧ મુરલીધર લિ.નું અંદાજપત્ર મુજબનું ઉત્પાદન ૧૮,૭૫૦ એકમોનું છે, ૨૦
પણ ખરેખર ઉત્પાદન ૨૨,૫૦૦ એકમોનું થયું છે. જે પૈકી ૧૬,૮૭૫
એકમોનું વેચાણ થયું છે. એકમદીઠ વેચાણકિંમત રૂ. ૨૦૦ નક્કી થઈ છે.
પડતર અંગેની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે :
પ્રત્યક્ષ માલસામાન (એકમદીઠ)	રૂ. ૬૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (એકમદીઠ)	રૂ. ૩૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા (ચલિત) (એકમદીઠ)	રૂ. ૧૦
- સ્થિર ખર્ચા :
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૩,૭૫,૦૦૦
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૧,૮૭,૫૦૦
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૧,૧૨,૫૦૦
- સેલ્સમેન કમિશન (ખરેખર વેચાણ પર) ૧૦%
- નીચેની પદ્ધતિએ નફો ગણો :
- (૧) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ
(૨) સમાવેશી પડતર પદ્ધતિ.

અથવા

- ૧ પાયલ લિ. મંદીમાં સપડાઈ હોવાના કારણે તેના સંચાલકો ફેક્ટરીને ૨૦ કામચલાઉ ધોરણે મંદીના સમય પૂરતી બંધ કરવા માંગે છે. તમને નીચેની માહિતી આપવામાં આવે છે :

વિગત	સ્થિર પડતર		સ્થિર + ચલિત પડતર	
	બંધ કરવાથી રૂ.	સામાન્ય પરિસ્થિતિમાં રૂ.	ઉત્પાદન ક્ષમતાએ	
			૪૦% રૂ.	૬૦% રૂ.
કારખાના ખર્ચ	૧૩,૫૦૦	૧૮,૦૦૦	૨૨,૦૦૦	૨૪,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચ	૮,૫૦૦	૧૨,૦૦૦	૧૩,૦૦૦	૧૪,૦૦૦
વેચાણ ખર્ચ	૭,૦૦૦	૧૧,૦૦૦	૧૨,૫૦૦	૧૩,૦૦૦
પરચૂરણ ખર્ચ	૩,૦૦૦	૪,૦૦૦	૪,૦૦૦	૪,૫૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	—	—	૨૨,૫૦૦	૩૩,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	—	—	૩૨,૦૦૦	૪૭,૫૦૦
કુલ	૩૨,૦૦૦	૪૫,૦૦૦	૧,૦૬,૦૦૦	૧,૩૬,૦૦૦

વધારાની નીચે મુજબની માહિતી આપવામાં આવેલી છે :

- (૧) ૫૦% ક્ષમતાએ હાલનું વેચાણ વાર્ષિક રૂ. ૭૦,૦૦૦ અંદાજવામાં આવ્યું છે.
- (૨) ફેક્ટરી બંધ કરવા અંગેનો ખર્ચ રૂ. ૮,૫૦૦ અને આ સમય દરમ્યાન પ્લાન્ટ અને યંત્રો પાછળ વાર્ષિક નિભાવ ખર્ચ રૂ. ૩,૦૦૦ થશે.
- (૩) ફેક્ટરી પુનઃ શરૂ કરવાનો ખર્ચ અંદાજે રૂ. ૩,૫૦૦ થશે અને કામદારોને તાલીમનો ખર્ચ રૂ. ૨,૦૦૦ થવા સંભવ છે.
- (૪) બજાર સંશોધન વિભાગનું તારણ છે કે ૧૨ માસના સમયગાળા પછી તેજીના કારણે કંપનીનું વેચાણ ૭૦% ક્ષમતાએ રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦ થવાની ધારણા છે. તમારે સંચાલકોને સલાહ આપવાની છે કે ૧૨ માસ માટે ફેક્ટરી બંધ કરવી કે ચાલુ રાખવી ?

- ૨ (અ) ત્રિનેત્ર લિ. પોતાના હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે. ૧૦ તેના આધારે નીચેના વ્યવહારોની આમનોંધો લખો :

રૂ.

- (૧) માલની ઉધાર ખરીદી ૨,૮૭,૫૦૦
- (૨) ઉત્પાદન વિભાગને આપેલ માલ ૨,૧૦,૦૦૦
- (૩) પરોક્ષ માલ આપ્યો ૧૪,૦૦૦
- (૪) માલનો સામાન્ય બગાડ ૫,૨૫૦
- (૫) વહીવટી ખર્ચ ચૂકવ્યા ૧૦,૫૦૦
- (૬) પરોક્ષ મજૂરી ૧૩,૬૫૦
- (૭) અસામાન્ય નિષ્ક્રીય સમયની મજૂરી ૧,૭૫૦
- (૮) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત ૮,૭૫૦
- (૯) ઉત્પાદન વિભાગ માટે ખાસ ખરીદેલ માલ ૧૭,૫૦૦
- (૧૦) કુલ ચૂકવેલ મજૂરી ૧,૪૦,૦૦૦

(બ) મહેશ્વર લિ. પોતાનાં હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે. ૧૦
નીચેના વ્યવહારો પરથી જરૂરી આમનોંધો આપો અને કારખાના પરોક્ષ
ખર્ચનું ખાતું બનાવો :

	રૂ.
(૧) કારખાના ખર્ચ ચૂકવ્યો	૩૩,૦૦૦
(૨) કારખાનાનો ઘસારો	૬,૬૦૦
(૩) સમારકામ અંગે માલસામાન આપ્યો	૪,૧૨૫
(૪) પરોક્ષ મજૂરીની ફાળવણી	૧૧,૦૦૦
(૫) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત	૫૨,૨૫૦

અથવા

૨ શ્રીનાથ લિ. પોતાના હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે. ૨૦
નીચે આપેલ માહિતી પરથી સંકલિત ખાતાવહીમાં જરૂરી ખાતાઓ તૈયાર કરો
અને તા. ૩૧-૩-૧૬ના રોજનું કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો :
તા. ૧-૪-૧૫ના રોજની બાકીઓ :

	રૂ.
શેરમૂડી	૨,૬૨,૫૦૦
અનામતો	૬૫,૬૨૫
પરચૂરણ દેવાદારો	૫૨,૫૦૦
પ્લાન્ટ-યંત્રો	૩,૨૮,૧૨૫
પરચૂરણ લેણદારો	૭૮,૭૫૦
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	૧,૦૫,૦૦૦
કાચો માલ	૧,૩૧,૨૫૦
વર્ષ દરમ્યાન વ્યવહારો :	
કાચા માલની ખરીદી	૨,૧૦,૦૦૦
ઉત્પાદન વિભાગોને પૂરો પાડેલ કાચો માલ	૨,૬૨,૫૦૦
તા. ૩૧-૩-૧૬ના રોજ કાચા માલનો સ્ટોક	૬૮,૨૫૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી - ચૂકવેલ	૨,૪૮,૩૭૫
પ્રત્યક્ષ મજૂરી - ઉત્પાદન ખાતે ઉધારેલ	૨,૪૪,૧૨૫
વેચાણ-વિતરણ ખર્ચ	૨૬,૨૫૦
તૈયાર માલનો સ્ટોક - ઉત્પાદન ખાતેથી (મૂળ કિંમતે)	૫,૦૧,૩૭૫
તૈયાર માલનું વેચાણ (વેચાણ કિંમતે)	૭,૫૦,૭૫૦
લેણદારોને ચૂકવ્યા	૨,૨૩,૧૨૫
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	૭,૮૭,૫૦૦
કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવેલ	૨,૩૦,૧૨૫
કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચ ઉત્પાદન ખાતે ઉધારેલ	૨,૪૪,૧૨૫

૩ પાર્થ લિ.ના પડતરના ચોપડામાં તા. ૩૧-૩-૧૬ના રોજની કેટલીક બાકીઓ નીચે મુજબ હતી :

ખાતાઓ	ઉધાર બાકી રૂ.	જમા બાકી રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૨,૪૭,૫૦૦	—
ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૨૯,૨૫૦	—
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૧,૩૫,૦૦૦	—
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	—	૪,૧૧,૭૫૦
	૪,૧૧,૭૫૦	૪,૧૧,૭૫૦

વર્ષ દરમ્યાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા :

(વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬)	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	૨,૩૬,૨૫૦
ઉત્પાદન અંગે આપેલ પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૧,૬૮,૭૫૦
ઉત્પાદન અંગે આપેલ પરોક્ષ માલસામાન	૩૩,૭૫૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૨૨,૫૦૦
પરોક્ષ મજૂરી	૪,૫૦૦
ખરેખર ચૂકવેલ કારખાના ખર્ચ	૧૩,૫૦૦
કારખાના ખર્ચની વસૂલાત	૪૯,૫૦૦
ખરેખર ચૂકવેલ ઓફિસ ખર્ચ	૧૪,૪૦૦
ઓફિસ ખર્ચની વસૂલાત	૧૪,૬૨૫
તૈયાર માલની પડતર	૨,૪૭,૫૦૦
વેચાણ	૨,૭૦,૦૦૦
વેચેલ તૈયાર માલની પડતર	૨,૧૩,૭૫૦

ઉપરની માહિતી પરથી પડતરની ખાતાવહીમાં જરૂરી આમનોંધો આપો.

અથવા

૩ ઉપર પ્રશ્ન નં. ૩માં આપેલી માહિતી પરથી પડતરની ખાતાવહીમાં જરૂરી ખાતાઓ બનાવો અને તા. ૩૧-૩-૧૬ના રોજનું કાર્યું સરવૈયું બનાવો. ૧૫

૪ (અ) આંતરપેઢી તુલનાના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. ૧૦
(બ) સમાન પડતર પદ્ધતિની મર્યાદાઓ નિવારવા માટેના ઉપાયો જણાવો. ૫

અથવા

૪ (અ) બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડ એટલે શું ? બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડની પ્રક્રિયા સમજાવો. ૧૦
(બ) બેન્ચ માર્કિંગના પ્રકારો જણાવો. ૫

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Figures to the right side indicate marks.
- (2) Show the necessary calculations.

1 Budgeted production of Murlidhar Ltd. is 18,750 units, **20**

while actual production is 22,500 units, out of which 16,875 units were sold. Selling price per unit is Rs. 200.

Details regarding cost of product are as follows :

Direct material (per unit)..... Rs. 60

Direct labour (per unit)..... Rs. 30

Factory overhead (variable) (per unit) ..... Rs. 10

Fixed Overheads :

Factory overheads ..... Rs. 3,75,000

Administrative overheads ..... Rs. 1,87,500

Selling overheads ..... Rs. 1,12,500

Salesman commission (on actual sales)..... 10%

Calculate profit as per :

- (1) Marginal Costing Method
- (2) Absorption Costing Method.

OR

1 Payal Ltd. is facing recession related difficulties and as a **20**

result the directors of the company are thinking to close the factory temporarily till the recession period is over.

You are furnished with following particulars :

Particulars	Fixed Cost		Fixed + Variable Cost	
	Closed	Normal	at Production Capacity	
	down	condition	40% Rs.	60% Rs.
	Rs.	Rs.		
Factory expenses	13,500	18,000	22,000	24,000
Administrative expenses	8,500	12,000	13,000	14,000
Selling expenses	7,000	11,000	12,500	13,000
Miscellaneous expenses	3,000	4,000	4,000	4,500
Direct labour	—	—	22,500	33,000
Direct material	—	—	32,000	47,500
Total	32,000	45,000	1,06,000	1,36,000

The following additional information is also given :

- (1) Present sale at 50% capacity is estimated Rs. 70,000 per annum.
- (2) Closing down cost is estimated Rs. 9,500 and during this period maintenance cost of plant and machinery will be Rs. 3,000 per annum.
- (3) Expenses for restarting factory is estimated Rs. 3,500 and expenses for the training of workers are likely to be Rs. 2,000.
- (4) Market research shows that, after 12 month's period, due to upward trend, sales revenue will be Rs. 2,00,000 at 70% capacity.

You are asked to advise the directors whether to close down the factory for 12 months or to continue the operations ?

- 2 (a) Trinetra Ltd. keeps their accounts by Integrated Accounting System. Write journal entries from the following transactions : 10

	Rs.
(1) Purchase of material on credit	2,97,500
(2) Material issued to production department	2,10,000
(3) Indirect material issued	14,000
(4) Normal wastage of material	5,250
(5) Office overheads paid	10,500
(6) Indirect wages	13,650
(7) Wages of abnormal idle time	1,750
(8) Factory overheads recovered	8,750
(9) Special purchase of materials for production department	17,500
(10) Total wages paid	1,40,000

- (b) Maheshwar Ltd. keeps their accounts by Integral Accounting System. Write necessary journal entries and prepare Factory Overhead Account from the following transactions : 10

	Rs.
(1) Factory expenses paid	33,000
(2) Depreciation of factory	6,600
(3) Material issued for repairing	4,125
(4) Allocation of indirect wages	11,000
(5) Factory overheads recovered	52,250

OR

- 2 Shreenath Ltd. keeps their accounts by Integral Accounting System. From the following information, prepare necessary accounts in integrated ledger and prepare Trial Balance as on 31-3-16. 20

Balances as on 1-4-15 :

	Rs.
Share capital	2,62,500
Reserves	65,625
Sundry debtors	52,500
Plant-machinery	3,28,125
Sundry creditors	78,750
Bank overdraft	1,05,000
Raw materials	1,31,250
Transactions during the year :	
Purchases of raw materials	2,10,000
Raw materials issued to production departments	2,62,500
Stock of raw materials as on 31-3-16	68,250
Direct wages paid	2,49,375
Direct wages charged to production	2,44,125
Selling - Distribution overheads	26,250
Stock of finished goods - produced (at cost)	5,01,375
Finished goods sales (at selling price)	7,50,750
Payment to creditors	2,23,125
Receipts from debtors	7,87,500
Factory overheads paid	2,30,125
Factory overheads charged to production	2,44,125

- 3 Some balances as on 31-3-16 in the cost ledger of Parth Ltd. were as under : 15

Accounts	Debit Rs.	Credit Rs.
Stores Ledger Control A/c	2,47,500	—
Work-In-Progress Ledger Control A/c	29,250	—
Finished Goods Ledger Control A/c	1,35,000	—
General Ledger Control A/c	—	4,11,750
	4,11,750	4,11,750

Transactions during the year were as under :

(Year 2015-16)	Rs.
Purchases of materials	2,36,250
Direct materials issued for production	1,68,750
Indirect materials issued for production	33,750
Direct labour	22,500
Indirect labour	4,500
Factory expenses - Actual paid	13,500
Factory expenses - Recovered	49,500
Office expenses - Actual paid	14,400
Office expenses - Recovered	14,625
Cost of finished goods	2,47,500
Sales	2,70,000
Cost of finished good sold	2,13,750

From the above information, pass necessary journal entries in Cost Ledger.

OR

- 3 From the above information given in Q. 3, prepare necessary accounts in Cost Ledger and prepare Trial Balance as on 31-3-16. **15**
- 4 (a) Explain merits and demerits of inter-firm comparison. **10**
(b) Explain steps to remove limitations of uniform costing. **5**

OR

- 4 (a) What is Balance Score Card ? Explain the process of Balance Score Card. **10**
(b) Explain the types of Bench Marking. **5**